

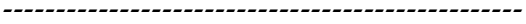

פרשת וילך – שבת שובה

עשרת הימים מראש השנה עד יום הכיפורים, קודש הם לרעיון הנשגב הוא רעיון התשובה. שבת זו נתיחדה מכל השבתות כ 'שבת שובה' על שם ההפטרה שבה התובעת מכל יהודי: "שובה ישראל עד ה' אלוקיך" (הושע י"ד, ב').

העומד מבחוץ עלול לחשוב שהרעיון הגואל של התשובה קשור בימים ספורים אלה בלבד. ולא היא! יום יום חייב אדם לחשב דרכו, לבקר את מעשיו במעיין המפכה של התשובה.

בכל יום יוצאת בת קול ומכריזה: "שובו בנים" אולם מועטים הם המאזינים לה. אולם בעשרת ימי תשובה מהדהד הקול בעצמה, חודר לפינה הנידחת ביותר ומרעיד את נימי הלב. (מתוך 'ממעין האגדה' – א. ארזי)

שיעור פרשת השבוע: לאחר התפילה דרשת שבת שובה- שעה 17.30

שבת וילך		ימי החול	
הדלקת נרות	18:23	זמן תפילין/טלית	05:37←05:41
מנחה	14:00	שחרית	06:00
שיעור הלכה אקטואלית		שחרית ב' (בביה"ס)	08:20
שחרית א'	06:45		
שחרית ב'	08:30	סוף זמן ק"ש	09:31←09:32
מנחה	13:30	מנחה א' (בחז"א)	13:15
מנחה (בני-עקיבא)	14:00	מנחה וערבית	18:25
לימוד "דור לדור"	17:10	שקיעה	18:42←18:35
צאת השבת	19:17	ערבית	20:10

אחות תורנית: הילרי יום טוב

שבת
שלום

מצבר מנהיגות - אתגר והלדמנות

שני מאורעות מכוננים מכונסים בפרשתנו : האחד הא דברי משה על מותו המתקרב והעברת התפקיד ליהושע. משה הולך לקראת מותו בעיניים פקוחות ובהשלמה , אף שאכזבתו רבה. לא דבר של מה בכך הוא לצפות במנהיג המעביר את שרביט ההנהגה למחליפו, ולא מבחירה. השני הוא סיום כתיבת ספר התורה, זהו בעצם סיום סיפור חיי משה והתורה יחד.

חילופי המשמרות בפרשתנו הם המשך למסופר בספר במדבר : "ויאמר ד' אל משה עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ... ונאספת אל עמך כאשר מריתם פי במדבר צן במריבת העדה להקדישני במים לעיניהם" (במדבר כז, יב-יד).

מיד בסמוך פונה משה ומבקש : "יפקד ד' ... איש על העדה" . תשובת ד' הייתה : "קח לך את יהושע... וסמכת את ידך עליו" . סיפור זה נשמע בקצרה מפי משה בנאומו בראש ספר דברים אך ללא הסיבה שבגללה נגזר עליו שלא יכנס לארץ : "ואתחנן אל ד' בעת ההיא ... אעברה נא ואראה את הארץ הטובה... ויתעבר ד' בי למענכם ולא שמע אלי... ויאמר...עלה ראש הפסגה ושא עיניך...כי לא תעבור את הירדן הזה. וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבור לפני העם..." (דברים ג', כג-כח).

מה שונה היא התמונה בין דברי משה בפתח ספרנו ובין דבריו עתה. בנאומו הראשון הוא מזכיר את תחנוניו אל ד', הוא זוכר את כעסו של ד' , הוא אף מאשים את העם בגזירה שנגזרה עליו. בפעם הזו הוא מציין ביושב כי : "וד' אמר אליי לא תעבור את הירדן הזה " (דברים לא, ב) ותו לא. יתרה מזאת , הוא אף מנסה להעניק למצב נימוק רציונלי : "בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבא" (שם), כביכול אין הוא מסוגל להנהגה בגלל גילו המתקדם . רק עדות הכתוב "ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עינו ולא נס ליחיו" (דברים לד' ז), היא המגלה כי מגמתו הייתה להרגיע את העם שהצטער על הסתלקות מנהיגו , ולהקל על העם את קבלת המציאות. אין בדברי משה רושם של כעס והאשמה, גם אין תחינה וניסיון לשינוי המצב. כעת מוטלת עליו האחריות לבצר את מוסד המנהיגות.

משה מציית לצו ד' , מחזק את יהושע ואומר כי מה שלא נפל בחלקו של משה- יזכה יהושע לעשות.

הקב"ה מעיד על יהושע כי הוא " איש אשר רוח בו" (במדבר כז, יח). מנגד יהושע זקוק להאצלה מכוחו של משה : "ונתתה מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל " (שם, כ) " ויהושע בן נון מלא רוח חוכמה כי סמך משה את ידיו עליו " (לד, ט), ואף בשעה זו הכתוב מעמיד את משה מעליו ומעל כולם : "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (שם, י).

תמונה מפורטת יותר של השרות שנתן יהושע לרבו מצטיירת מן המדרש הזה : "וידבר משה אל ד' לאמר יפקוד ד'... כיוון שירשו בנות צלפחד אביהם אמר משה הרי השעה שאתבע בה צרכי. אם הבנות יורשות בדן הוא שירשו בניי את כבודי... בניך ישבו להם ולא עסקו בתורה, יהושע הרבה שרתך והרבה חלק לך כבוד והוא היה משכים ומעריב בבית הועד שלך, הוא היה מסדר את הספסלים ופורש את המחצלאות, הואיל והוא שרתך בכל כוחו כדאי הוא שישמש את ישראל (במדבר רבה פרשה כא, יד).

ההדגשה שמדגישים הכתובים את התלות של יהושע ברבו נותנת פתח להשערה כי גם בקרב ישראל היו שהבחינו בכך והביעו פליאה על הבחירה. אישיותו של יהושע הייתה השתקפות אורו של משה , בחינת פני חמה

ופני לבנה. אך עם זאת הוא בחיר ד', הוא התלמיד הנאמן ששימש את רבו כל השנים וחווה עימו את חוויות ההנהגה וסבלותיה, ולכן נבחר.

יהושע היה זקוק לעידוד ולחיזוק. הביטוי הבולט בשיח העברת ההנהגה הוא: "חזק ואמץ" והוא נאמר מפי ד', מפי משה וכן מפי שוטרי ישראל בספר יהושע.

שעה זו של חילופי משמרות אינה קלה לא למנהיג ההולך אל מותו, לא ליורשו תלמידו ומשרתו הנאמן ולא לעם שנדרש להתרגל לדגם אחר של מנהיגות.

גם אנו נמצאים כעת בתקופת מעבר בין השנה שהייתה לבין זו הבאה עלינו לטובה בעז"ה. עלינו להנהיג את המעבר (כמובן בחלק הנתון בידינו) בחכמה, לבחון במה אנו רוצים להמשיך את השנה הקודמת ללא שינוי, ובמה אנו רוצים לבחור בדגם שונה. במה אנו רוצים בהמשכיות ובמה אנו מעדיפים שינוי, ולדעת להיות חזקים ואמיצים מחד ולדעת לדבוק בישן כשהוא טוב ונכון מאידך.

תנ"ך דרוש

ע"פ "סובב תורה" ד"ר חרל"פ.

שיעורי 'שבת טובה' (ויקרא) תשע"ו

שיעור בליל שבת (לאחר ערבית) בהלכה אקטואלית:
על פעודת החג של יום הכיפורים (!?)

דרשת 'שבת טובה' (17:30) בבית הכנסת:
מדוע הלך רב לטבח בערב יום הכיפורים?

תפילת מנחה עם סיום הדרשה בשעה 18:10

שבת שלום וגמר חתימה טובה,

ואצת דת

סליחות בפני א'ה! (ליידיט..)

ילדי כיתות א'-ו' מוזמנים עם ההורים לאמירת סליחות ביום א' (ז' תשרי 20/9) בשעה 19:00 בבית הכנסת.

נשמח לראותכם!!

הצוות וד"ר

בשבת – האחרונה לשנת תשע"ה, המשכנו לעסוק בשיעור ההלכה שלאחר תפילת ערבית בעניין כתיבת ה'פרוזבול' שתיקן הלל הזקן. נזכיר ונרענן ונזכיר כי תקנתו של הלל המאפשרת ביטול הוויתור על חובות מצד 'שמיטת כספים', באה לאחר שאנשים נמנעו לתת הלוואות שמועד פירעוןן עלול לחול במהלך שנת השמיטה מחשש שיאבדו את כספם. כך אפשר הלל לקיים, ללא חשש, את מצוות ההלוואה החשובה מאד מצד עצמה, היות והיא שומרת על כבודו של המקבל ומזכירה לנותן שעליו לחלוק את השפע שבידיו עם האחר. הרב ציין שמכיוון שאנו נמצאים בסיומה של שנת השמיטה הראשונה בעמדת ה'קבוץ המתחדש' שלאחר ההפרטה, וחזקה על כל משפחה שקיים בחזקתה חשבון בנק אחד לפחות... הרי שכולנו מחויבים בשמיטת כספים במהלך פעילותנו היום-יומית. לסיום הועלתה המלצתו של הרב איש חי כיצד לקיים מצוות שמיטת כספים בפועל למרות שטר הפרוזבול. וכך היא: לאחר כתיבת השטר ערב ראש השנה, ילווה אדם סכום כסף צנוע לחברו או דבר מה אחר וכשיבוא להחזיר לו לאחר החג, יצהיר בפניו כי הוא מוותר לו ושומט את חובו. כך נוצרת הזדמנות מצוינת להדגיש את חשיבות מצוות שמיטת כספים המזכירה לנותן שהשפע שבידיו הוא רק פיקדון אותו קיבל מהקב"ה ואינו מובן מאליו.

בשיעור פרשת השבוע לפרשת 'ניצבים' וכהכנה ראוייה לימים הנוראים – עסקה שרה עברון בנושא התשובה המודגש כל כך בפרשה, כאשר השורש ש.ו.ב חוזר על עצמו במספר אופנים ואינו מותיר מקום לספק מהו המסר המרכזי וממש בצמוד אליו – רעיון חופש הבחירה: "...בפיך ובלבבך לעשותו". "רעיון התשובה ורעיון הבחירה החופשית עומדים בקשר הדוק ותלויים זה בזה... מתן חופש הבחירה לאדם מטיל עליו אחריות אישית. חופש אמיתי מחייב נטילת אחריות כבדה שהרי אדם אמור לבחור את דרכו בכל רגע נתון.. אף אם חטא האדם הוא יכול להחליט על דרך נסיגה ולבחור מעתה בדרך הטובה", ד.צ. כהן - עולם התנ"ך.

את השיעור אחה"צ העביר לנו פרופסור יוסף פליישמן מתוך ספר נחמיה ואנו נחשפנו לתקופה עלומה יחסית – ימי שיבת ציון. התמקדנו באופן בו חגג העם את חגי תשרי שהיה שונה לחלוטין מהאופן בו הם נחגגים בימינו. בראש השנה המתואר בספר, התקבץ כל העם השכם עם שחר והתייצב לשמוע את קריאת התורה עד למחצית היום. העם שלא הצטיין במדרגה דתית גבוהה באותה העת, נעצב אל לבו לאור משמע הדברים וקיבל את המלצתו של נחמיה להיטיב לבו במזון ובמשקה ולשלוח מנות, ממש כמו בפורים. ומדוע משלוח מנות? ובכן, מדובר בסוג של "לייק" שאומץ בחום ע"י היהדות, עוד מהתקופה הפרסית...

גמר חתימה טובה!

יורט קימלמן

חתונה אק ולכל המשפחה

מלף טוב לראש הר המצווה של הנכד משה – יאיר, בנט של יצף ויוסי שורץ

לרחל סימון ולכל המשפחה

מלף טוב להולדת הנ"ה – שיר, נכדה לאביבה ולדני סימון

בת לילי וליוסף סימון

'וחי בהם' – דיני החייבים לאכול או לשותת ביום הכיפורים

- א. ביוה"כ יש חיוב מן התורה להתענות כפי שמופיע בפרשת אמור (ויקרא פרק כג): (כז) אַךְ בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אֶשָּׁה לָהִי: (כט) כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעָנֶה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמִּיהָ:
- ב. אין 'היתר' לאכול ביו"כ. האוכל ביו"כ יכול להיות או עברין או מקיים מצוה. כאשר יש ספק לחייו של אדם יש התנגשות בין ערך הצום לערך חיי האדם והתורה קובעת שעליו לאכול (ויקרא יח, ה): 'וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֲדָם וְחַי בָּהֶם אֲנִי ה'". דרשו חז"ל 'וחי בהם' - ולא שימות בהם. לכן מי שאיננו אוכל ביוה"כ למרות שהוא חייב בכך עובר על איסור.

משנה ברורה סימן תריח ס"ק ה

כתבו הפוסקים אם החולה רוצה להחמיר אחר שצריך לכך עליו נאמר אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש.

הרב יצחק זילברשטיין בספרו 'תורת היולדת' (פנ"ב ס"י) הביא תפילה שמצא במחזור עתיק למי שזקוק לאכול בצום:

הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות אכילה ושתיה ביוה"כ, כמו שכתבת בתורתך: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֲדָם וְחַי בָּהֶם אֲנִי ה'. ובזכות קיום מצוה זו, תחתום אותי ואת כל חולי עמך ישראל לרפואה שלמה ואזכה ביום הכיפורים הבא לקיים שוב 'ועניתם את נפשותיכם', כן יהי רצון. אמן

תפילה זו מחדדת את התחושה שצריך להרגיש האדם שחייב לאכול. זוהי מצוה ולא היתר.

ג. התורה איננה כותבת שיש איסור אכילה ושתיה אלא חיוב עינוי. מכאן למדו חז"ל שבניגוד לכל דיני האכילה והשתיה בתורה ששיעורם בכזית או ברביעית (רביעית הלוג), כאן יש שיעור אחר שתלוי בהגדרת העינוי: אכילה – ככותבת הגסה (תמרה גדולה) שזהו שיעור קבוע לכל אדם. שתיה – מלוא לוגמין, שיעור משתנה מאדם לאדם. עצה טובה - מי שחושש שיצטרך לשתות ביו"כ ישתה יותר מהרגלו ביום שלפני הצום. כך תנהגנה גם מעוברות ומיניקות.

ד. נחלקו ר' יוחנן וריש לקיש האם חצי שיעור אסור מן התורה או מדרבנן בלבד. נפסקה הלכה כר' יוחנן שחצי שיעור אסור מן התורה (שו"ע סי' תרי"ב, ה). משמעות השיעור הוא לעונש בלבד. לכן, בכל פעם שיש לאדם חיוב לאכול ביום הכיפורים כדאי שיעשה זאת בכמויות קטנות על מנת שלא יעבור על האיסור החמור יותר.

ה. כיצד מודדים שיעור שתיה? ימלא כל פיו מים וימדוד בכוס חד פעמית. חצי מהכמות זה 'מלוא לוגמין' ומעט מכך הוא 'פחות מכשיעור'. כך אפשר לסמן בכוס מערב יו"כ את גובה המים שאפשר לשתות.

ו. מי שצריך לשתות יכול לשתות כל משקה ולא רק מים. לכן כדאי להצטייד במשקים מזינים כמו מיצים טבעיים, מיץ ענבים או מרק.

ז. כיצד תוגדרנה שתי שתיות כשתיות נפרדות שאינן מצטרפות זו עם זו? אם יש ביניהם שיעור זמן של 'כדי אכילת פרסי' (9 דקות לדעת החת"ס) הם נחשבות לשתי שתיות נפרדות. אם יש צורך לשתות

בתכיפות גדולה יותר אפשר לשתות במרווחים של 7 דקות ואפילו של 2 דקות. במקרה הצורך ניתן להקל אפילו במרווחים של 7 שניות (כדי שתיית רביעית) (שו"ע סי' תרי"ח, ח).

ח. אכילה פחות משיעור ככותבת הגסה היא במשקל 30 גרם לערך. מי שלא מדד יאכל כגודל קופסת גפרורים שהיא פחות מכשיעור. גם כאן יש להמתין בין אכילה לאכילה כזמנים לעיל אבל לא פחות משתי דקות.

ט. חישוב הזמן של האכילה והשתייה אינו תלוי זה בזה, אלא אכילה לחוד ושתייה לחוד (סי' תרי"ב, ב).
י. חשוב להדגיש כי מי שהורו לו לשתות, עדיין אסור באכילה. וכן מי שהורו לו לאכול, עדיין אסור בשתייה.

יא. אם מסיבות רפואיות אינו יכול לאכול פחות מכשיעור, יאכל כפי צרכו.

יב. מי שהורו לו הרופאים לבלוע כדורים גם ביום הכיפורים, יבלע אותם ללא מים. אם הוא לא מסוגל לבלוע כדורים ללא מים, ישרה מערב יוה"כ חליטת קמומיל במים בצורה מרוכזת (ללא סוכר). את הכדורים יבלע בעזרת מים אלו.

יג. מעוברות בהריון תקין ומיניקות שאין חשש ברור להפסקת החלב בעקבות הצום – חייבות להתענות ביום כיפור (סי' תרי"ז, א). אם ההגעה לבית הכנסת עלולה לגרום לקשיים בצום עדיף להישאר בבית ולא לבוא לבית הכנסת מכיוון שחיוב הצום הוא מדאורייתא ואילו התפילה היא מדרבנן בלבד. גם האיש צריך להישאר בבית ולסייע לאשתו (כגון בשמירה על ילדיהם) אם בכך תוכל להשלים את הצום.

יד. יולדת בתוך שלושה ימים ללידה פטורה מהצום ועליה לאכול כרגיל (תרי"ז, ד). משלושה ועד שבעה ימים לאחר הלידה תחליט בעצמה על פי הרגשתה. אם איננה יודעת – תאכל לשיעורים. כל זאת כאשר אין הוראה ברורה אחרת מרופא.

טו. במקרה של הריון בסיכון מסיבות שונות יש להתייעץ עם רופא ולפעול על פי ההוראות לעיל.

טז. מינקת שיודעת מניסיון העבר שיפסק חלבה – תשתה לשיעורים.

יז. מינקת שצמה ומרגישה בעקבות ההנקה שהיא מוכרחה לאכול או לשתות – תאכל ותשתה לשיעורים.

יח. בכל מקרה יש להתייעץ עם רופא לפני הצום ולקבל הוראות אישיות. רופא מהימן הוא רופא שלא מחלק 'היתרים' באופן גורף, אלא רופא שמבין את חשיבות הצום ואת קדושת היום.

יט. מי שחייב לאכול או לשתות ביום כיפור לא יקדש לפני אכילתו, אבל חייב לברך ברכת המזון ולהזכיר את יום הכיפורים בייעלה ויבוא'. אם שכח להזכיר – אינו חוזר לברך (תרי"ח, י ובמשנה ברורה שם ס"ק י).

הרפ ארי' סו

סליחות מליחות

סליחות בנוסח המשולב, יתקיימו במוצאי שבת "וילך" בשעה 23.30 בבית הכנסת.

וועדת דת

היחס אל עבודת האדמה (הישוב הישן)

בניית השכונות החדשות מחוץ לחומות, הביאה לתחושת שחרור של יציאה מכבלי הדחק והעוני ששררו בתוך היישוב. אולם התפתחות זו לא מנעה את הביקורת שבאה מבית ומחוץ. זה קרה כאשר שליחי 'קרן מזכרת משה' ביקרו בירושלים וביקרו קשות את המצב הסניטרי ואת מבנה החלוקה. כאמור, מונטיפיורי, עצמו כעס על כך, בטענה שהם, השליחים, לא ירדו להבנה נכונה של הסיבות למצב. כמו כן היתה ביקורת גם מצד אנשי היישוב עצמו, למשל אליעזר בן יהודה, ופרומקין, עורך עיתון 'החבצלת' בשלב זה (בהמשך שינה את דעתו..).

החוקר ד"ר בן-ציון גת, בספרו: 'הישוב היהודי בא"י' בפרק על 'היחס אל עבודת האדמה' כותב: "מתוך יהודי-ארץ-ישראל צמחו המעשים הראשונים, והם היו חלוציה של ההתיישבות החקלאית בארץ-ישראל". ובהמשך הוא כותב: **"מתוך עיון בדפים הבאים יעקר מלבנו המשפט הקדום בדבר אי - פרודוקטיביותו ושנאתו ליגיע כפיים של 'הישוב הישן'**, (הדגשים שלי, ב.ס) שנטעוהו בנו 'חובבי ציון' שעמדו בקשרי-מלחמה עם 'ישוב זה'. ואולם מוסיף גת, "המקורות שלפנינו אינם מחוסרי-סתירות. בכל הפרשה הזאת אור וחושך. רצון לבנות ורצון להכשיל ולעכב, משמשים בעירבוביה." הנושא הוא מורכב ודורש הבהרה. (להלן)

חיבת ציון

תנועות 'חיבת-ציון' ו'חובבי ציון', עשרות רבות של אגודות בשמות אלו, קמו בכל העולם היהודי, מאמצע שנות המאה ה-19, (1860). אחרי מבשרי הציונות הרבנים אלקלעי, וקאלישר. רובן של האגודות נוסדו באירופה. וראשונים להם היו תלמידי הגר"א. כך כותב א"ר מלאכי, במאמרו: "הגר"א והעליה לארץ". (בספר 'פרקים בתולדות הישוב הישן' שמכיל קובץ מאמריו) "הישוב הישן שנוסד והתנהג ברוח הגר"א ותלמידיו, השפיע בכמה מובנים על תנועת 'חיבת-ציון'. בהמשך הוא מסביר, מי היו ראשוני מקימיה. "מטיפה הראשי היה ר' נתן פרידלאנד, שהיה תלמידו של ר' יוסף זונדל סאלאנט, שהיה תלמידם של ר' חיים מוואלוז'ין ור' עקיבא איגר. מגדולי ישיבת וואלוז'ין. ראש הישיבה הנצי"ב עצמו היה מנושאי דגל חיבת ציון החרדית. גם רבים מיוצרי תנועת חיבת ציון בחוגי המשכילים [פינס, זאב יעבץ, שמריה לוריא] פעלו בכח השפעתו של הגר"א ותלמידיו".

כאמור, במשך השנים עד לסוף המאה, קמו מספר רב של תנועות ואגודות חובבי ציון, מהן עם השפעה חסידית. חלקן עם השפעה משכילית ואף חילונית. מטרתן העיקרית היתה, עידוד העליה לארץ ישראל, ותמיכה ביושבי הארץ. חוגים בישוב הישן, רבנים ומקורבים לחוגים אלו הביעו חששם מיוזמות כגון עבודת האדמה או יצירת מפעלים למלאכה ותעשייה, שעלולים להרחיק אנשי תורה מלימודם... לעומת זאת יש להדגיש שחלק מאותם רבנים ותומכיהם, הם אלו שתמכו ואף הקימו את המושבה פתח תקוה, והם אלו שהקימו את השכונות החדשות. את האמירה של החוקר בן ציון גת, (ראו לעיל) "אור וחושך. רצון לבנות ורצון להכשיל ולעכב". אפשר להבין מכך שהיו התלבטויות בין הרבנים ולומדי ומלמדי התורה, שהתפתחויות מסוימות עלולות לגרום להתרחקות משמירת התורה... וכך ממשיך גת: **"אבל הרצון להשתחרר מן 'הלחם הקלוקל', מן ה'חלוקה', ולזכות בחיים בריאים ורבי-המעש, מתגבר על ההיסוסים ועל המכשולים, מתוך אותו 'ישוב ישן' שחובבי ציון ובני העליות הראשונות הרגילונו לראותם רק כבטלנים וכמבלי-עולם, יוצאים כובשי ביצות-הירקון - מייסדי פתח-תקוה, שבמסירותם ובסבלותיהם הניחו את היסוד לאותו מפעל חקלאי מבורך, שעליו תפארתו של העם העברי הקם בארצו לתחיה"**.

אחת הטענות של המבקרים את אנשי הישוב הישן, היא, שלכאורה הם מתנגדים לעבודת אדמה ולחקלאות. על כך, יהושע קניאל, בספר 'ותיקין' (מחקרים בתולדות היישוב. שהוא אחד העורכים.) כותב: 'פולמוס מר' נערך בין שני מחנות ניצים בתוך תנועת 'חובבי ציון'. מצד אחד מחנה 'מחזיקי הדת', שהקפידו על הצד הדתי, ומצד שני 'חובבי ציון

ביפוי שהקפידו יותר על הצד הלאומי. הפולמוס החריף התנהל מעל דפי העתונות, 'החבצלת' ו'המליץ', בעיקר. לאחר פרק זמן, התנהל משא ומתן ארוך שבסופו נחתם הסכם שלום... עליו חתמו מצד חו"צ ביפו, 'בני משה' בין היתר, ד"ר הלל יפה ויהושע אייזענשטאדט. ומצד שני מייסדי האגודות, (כך הם מכנים עצמם) ולפני החתימה הם מזכירים: אנחנו הח"מ, המייסדים של המושבות פתח-תקוה ביהודא, וראש פינה בגליל, ובוני השכונות מחוץ לחומות... בין החותמים: זיסקינד שחור, יואל משה סאלאמאן, יוסף ריבלין. ולהסכם הם מצרפים את מכתבו של הגרש"ס:

'וגם אנכי הלא זה דברי מאז, וזה יחול לבני מעולם, וכן כתבתי במכתב מפורש... בתפילה לד': "כי ישפות שלום לכולנו וכל העוסקים בצרכי ציבור באמונה הן בחזוק הישוב הישן, הן בחזוק הישוב החדש בעבודת שדה וכרם, בשמירת התורה והמצוה... אל ירפו ידיהם אל ירך לבבם... ותחזקנה ידיהם לעשות חיל, ויברך ה' חילם ופועל ידם ירצה וכו'". וכל הימים אני מצטער על פירוד לבבות... וע"כ ישמח מאד לבי היום בראותי אות לטובה לקירוב לבבות לסתום פיות משטינים והתקווה תשעשע נפשי כי עורכי העיתים יקבלו הדברים ונסו הצללים ואור יקרות תזרח על מכון הר ציון ועל מקראיה, מפעליה, עובדיה ונוטרי כרמיה, כעתירת החותם בברכה.'

שמואל סלאנט

- "בני משה", אגודה שהוקמה ע"י חוג מקורב לאחד העם, (באודסה) כאגודת חובבי ציון משכילית... (על כך נרחיב בע"ה בהמשך) כל הסכם השלום לפרטיו, כולל התכתבויות רבות לרוב בעיתונות, וכן מכתבו של הרב שמואל סלאנט, מופיעים במאמרו של יהושע קניאל, בספר 'ותיקין' שהוזכר לעיל.

מכאן אנו מגיעים לנושא הבא, שיש לו קשר גומלין לכל הנאמר עד עתה, והוא: 'החלוקה' מה הוא מוסד 'החלוקה', מה היא אותה תמיכה, ולמי ניתנה התמיכה, ומתי היא החלה? על כך ברשימה הבאה.

בנימין סלאנט

לכבוד תמיר עידן,
ראש מועצת שדות נגב
שלום רב,

הנדון: מכתב תודה מהורי ילדי כיתה ב' בבית ספר דע"ת סעד

"הדואג לימים זורע חיטים, הדואג לשנים נוטע עצים, הדואג לדורות מחנך אנשים." (יאנוש קורצ'אק)

תמיר עידן היקר,

ברצוננו להודות לך על המאמצים הרבים שהשקעת במהלך חופשת הקיץ, בסיוע ביטול ההחלטה לצמצום מספר כיתות ב'.

בזכות מעורבותך והשפעתך על קבלת ההחלטות, אפשרת לילדי כיתה ב' ללמוד בשלוש כיתות המאוכלסות בצורה יותר מאוזנת, ובכך מאפשרת הזדמנות טובה יותר ללמידה אישית ולהצלחה.

אין ספק שבכך דאגת לדור העתיד שלנו לחינוך טוב יותר.

ועוד אמר המחנך הדגול יאנוש קורצ'אק- " תיקון העולם משמעו תיקון החינוך"

המאמצים שאתה משקיע, ושימת נושא החינוך בראש סדר יומך הם אלה שיובילו את ילדינו להיות אנשים טובים יותר, מצוינים יותר שישפיעו על תיקון העולם.

מודים לך מאוד, הורי כיתה ב' - בית ספר דע"ת סעד

העתקים: מר רון אבנית - מנהל ביה"ס דעת, מפקח ביה"ס

הודעה חשובה לקראת סוכות

לצערנו, גם השנה, כמו בשנה שעברה, לא נוכל לחלק כפות תמרים בגלל המזיק (חידקונית הדקל האדומה) שנכנס אלינו לגן לפני כשנתיים והוא עדיין כאן! כפי הנראה, ולדאבונו הרב, הוא גם לא יעזוב בקרוב.

אנחנו מנסים לתת 'פייט' חזרה ע"י מלכודות וריסוסים כל שלושה חודשים.

הסיבה שלא מומלץ לבצע גיזום היא כי החיפושית נמשכת לריח שהדקל מפריש לאחר הגיזום וברגע שהיא נכנסת לדקל היא יכולה להטיל עד כ 500 ביצים, מה שאומר שמהר מאוד הן יכולות לחסל עץ ולעבור הלאה בשמחה לעץ הבא. לכן, **אין לבצע גיזום של כפות בשום דקל בקיבוץ באופן עצמאי**. שיתוף הפעולה הוא הכרחי בכדי שנוכל להתמודד בהצלחה ולא נעזור למזיק להתרבות בשטח הגן שלנו.

בתודה ובברכת גמר חתימה טובה וצום קל,

צוות הנוי ונחום

הודעות פרויקט שיקום תשתיות

- **ביום ראשון הקרוב**: יתבצעו עבודות ביוב באזור ביי"ס הישן עקב כך תיסגר הדרך המוליכה מהכביש העוקף לכיוון וועדת חינוך- חניית מתי גולן.
- **ביום שני**: יסומנו הכבישים בסעד. לצורך זה נאלץ להגביל את החנייה והנסיעה באזורים השונים, הודעה על כך תבוא בהמשך.

תודה על שיתוף הפעולה!

גמר חתימה טובה

אליסר ואתי

איוכבד ואאיציק ברזלי ואכל המספחה
מזל טוב להולדת הנין, נכד ארבהקה ואיואק ברזלי
בן אניצין ואאהרן צ'ר

"אהבתי" - סדנת יצירה עם משה אה

שלום לכולם,

שנת השמיטה כבר הסתיימה (!!!) אבל אנחנו מושכים עוד קצת את הפרוייקט הקהילתי שלנו, עד לחתימה חגיגית בליל הושענא רבה, בהתאם למסורת הקדומה של סיום השמיטה במעמד הקהל.

סדנת יצירה עם משה אה, תתקיים בע"ה ביום שני, ח' תשרי, 21.9, בשעה 17:30, בחדר אוכל ימין. בסדנה ניצור קישוט לסוכה המשפחתית, על בסיס חומרים מן הטבע, ונתמקד בפסוקים מתוך פרשת 'האזינו' מתוך חיבור למבצע לימוד התנ"ך הקהילתי.

הסדנה תתקיים בעלות סמלית של שבעה שמיטונים, וכל הכנסותיה יועברו אל "חסד אמיתי" (אגב, ניתן לקנות שמיטונים בכלבו עד סוף חודש ספטמבר). **בבקשה לא לשלוח ילדים ללא הורה מלווה.**

כאמור, מבצע "אהבתי!" ייחתם באירוע חגיגי במוצאי שבת חול המועד סוכות- ליל הושענא רבה. פרטים נוספים יתפרסמו במהלך חוה"מ. אנא הזדרזו לסיים את לימוד הקטע אשר בחרתם/ן.

שבת שלום,

נוות שמיטה קהילתית

מכירת עצים

ביום ראשון הקרוב ז' בתשרי, בשעה חמש וחצי אחה"צ תתקיים בבית שקמה מכירת עצים. הצמחים נשתלו בשמיטה בבית שקמה וגודלו באהבה על ידי ותיקי הקיבוץ!

בואו בשמחה!

הקמת סוכות

חברים המעוניינים בעזרה בהקמת סוכה

יפנו לאלי קראוס

או אתיקים